

RISICOANALYSE OLO

Projectrisico's tijdige afronding OmgevingsLoket Online

RISICOANALYSE OLO

Projectrisico's tijdige afronding OmgevingsLoket Online

**Robert Alders
Johan van den Bosch
Klaske van Walderveen**

oktober 2009

status Definitief
versie 1.1
interne toets Dick Leegwater

Copyright © 2009 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Inhoudsopgave

1	Algemeen	3
	1.1 Aanleiding	3
	1.2 Scope	3
	1.3 Aanpak	3
2	Conclusies en aanbevelingen	5
A.	Bijlage Overzicht risico's, oorzaken, gevolgen en maatregelen.	7

1 Algemeen

1.1 Aanleiding

Als onderdeel van de invoering van de WABO is het digitale OmgevingsLoket Online (voorheen LVO) ontwikkeld door het ministerie van VROM. In 2008 heeft VKA een risicoanalyse uitgevoerd voor de haalbaarheid van de implementatie van het Online Omgevingsloket (OLO) bij gemeenten en provincies per 1 januari 2009. De invoering van de WABO is half 2008 uitgesteld naar 1 januari 2010. De ontwikkeling van het OLO is begin 2009 aangeland op het punt dat gemeenten en provincies door SenterNovem hierop (technisch en administratief) aangesloten worden.

VROM heeft in juni 2009 VKA gevraagd om een in omvang beperkte additionele expert risico-evaluatie uit te voeren op de OLO projectactiviteiten, met als doel om inzicht te krijgen in nog aanwezige knelpunten die een succesvolle afronding van de implementatie in de weg kunnen staan.

1.2 Scope

De focus van de risico-evaluatie ligt op de belangrijkste projectrisico's die een tijdige en succesvolle afronding van het project nog in de weg kunnen staan. De analyse van de voorgenomen OLO beheerorganisatie maakt een belangrijk deel uit van de analyse.

1.3 Aanpak

De risicoanalyse is uitgevoerd in de periode juni tot en met september 2009. De analyse is uitgevoerd door middel van bestudering van projectdocumenten en interviews met betrokken vertegenwoordigers van IPO, VNG, VROM Projectmanagement, VROM I Services en SenterNovem.

De gerapporteerde risicogebieden zijn afgeleid van de VKA risicoanalysemethodiek voor complexe ICT projecten en toegesneden op de scope van de analyse, de succesvolle afronding van het project en overdracht aan een beheerorganisatie:

1. Voorbereiding op invoering
2. Oplevering en OLO gebruik
3. Werking en beheer
4. Informatiebeveiliging

In augustus 2009 is er aan de opdrachtgever tussentijds gerapporteerd. In de bespreking bleek voor een aantal gerapporteerde risico's inmiddels maatregelen te zijn genomen. Daarop zijn eind september 2009 nog twee additionele interviews afgenomen en documentatie opgeleverd. De resultaten daarvan zijn in deze rapportage verwerkt.

In de rapportage zijn alleen de risico's samengevat met een waardering 'hoog' en 'midden' daar deze worden gezien als belangrijkste risico's die het succesvol afronden van het project in de weg kunnen staan.

Verklaring van de waardering:

Hoog:

- Ongeacht de reeds genomen maatregelen om de oorzaken van het risico weg te nemen zal het optreden van het risico een succesvolle afronding van het project per januari 2010 zeer ernstig bemoeilijken of onmogelijk maken.

Midden:

- Er zijn reeds maatregelen genomen die de kans op het optreden van het risico hebben verminderd. Er moet echter nog een aantal maatregelen worden gedefinieerd en/of worden gerealiseerd om de oorzaken van het risico in voldoende mate weg te nemen. Als het risico optreedt zal dit het succesvol afronden van het project kunnen bemoeilijken.

2 Conclusies en aanbevelingen

Risico's oplevering OLO

Het kritieke pad van het project wordt voor een zeer belangrijk deel bepaald door het halen van de releaseplanning. Het niet tijdig beschikbaar zijn van de minimale variant levert een scala aan mogelijke negatieve gevolgen die de reputatie van VROM geen goed zullen doen. Dit is volgens VKA het allergrootste risico voor het welslagen van het project op de korte termijn.

VKA is van mening dat het halen van de releaseplanning essentieel is voor de implementatie per 1 januari 2010 en dat de recent gevormde Stuurgroep Bouw (waarvan de projectleider OLO de voorzitter is) de verdere afbouw zeer nauwgezet monitort en afwijkingen snel bijstuurt.

VKA adviseert vanwege de krappe planning en het daarin genoemde kritieke pad om een Plan B uit te werken waarin ook aandacht wordt geschonken aan communicatieve aspecten voor het geval het operationaliseren van OLO ondanks alle inspanning toch niet of onvoldoende lukt per 1 januari 2010. De kans is groot dat onvolkomenheden VROM zullen worden aangerekend. In een publieke discussie heeft VROM namelijk het minst eenvoudig uitlegbare verhaal. Dat heeft als oorzaak::

- De ontwikkeling van OLO heeft erg lang geduurd terwijl uiteindelijk maar een beperkte functionaliteit wordt opgeleverd. Het eenvoudige aansluitscenario beperkt bijvoorbeeld gebruikers organisaties zoals gemeenten en provincies met een hoger ambitieniveau in hun planuitvoering voor kwaliteitsverbetering van de online dienstverlening..
- OLO wordt pas vlak voor de invoeringsdatum (huidige planning januari 2010) opgeleverd. Procestesten met OLO door individuele gebruikersorganisaties zijn dan niet meer realistisch te verwachten.
- VROM is verantwoordelijk voor de kwaliteit van OLO als ondersteunend middel. Burgers en bedrijfsleven zijn niet geïnteresseerd in de complexe verantwoordelijkheidsverdeling tussen gebruikersorganisaties en VROM ten aanzien van de technische en procesmatige integratie van OLO in het lokale vergunningenproces.

Voor VROM is het dus zaak om ook bij een niet of maar gedeeltelijk gelukte invoering alle partijen binnenboord te houden.

Risico's voorbereiding op de invoering WABO en OLO gebruik

Een substantieel deel van gemeenten (9%) en adviesorganisaties (50%) zijn zich op dit moment nog niet of weinig actief aan het voorbereiden op de invoering van de WABO en gebruik van OLO.

Er is tijd nodig (nog los van technische implementatie van OLO) voor de inpassing van OLO in het (keten- proces van vergunningverlening. Het is daarom te verwachten dat een substantieel deel van de gebruikersorganisaties ook niet gereed zal zijn per 1 januari 2010. Hoewel de verantwoordelijkheid voor de activiteiten voor procesinrichting niet bij VROM ligt, kunnen falende processen bij gebruikersorganisaties toch op VROM terugslaan. Dat komt omdat verwijten, zoals OLO is 'laat' operationeel beschikbaar gesteld en de besluitvorming over WABO is 'te kort' voor invoering afgerond, in een publieke discussie niet pareerbaar zullen blijken te zijn. Belangrijk is dat VROM er aantoonbaar alles aan doet om de achterblijvers te activeren en desnoods de invoeringsdatum verschuift.

Risico's Strategisch, tactisch en operationeel beheer

Er moet nog veel moet gebeuren voordat er sprake kan zijn van een stabiele beheersituatie. Er is nog steeds sprake van een achterstand. Daarom moet de inrichting van het beheer met een blijvend hoog tempo worden voortgezet om operationele incidenten in de gebruiksfase adequaat te kunnen behandelen.. VKA is zeer positief over het besluit om I-Services een centrale rol toe te kennen als tactische regisseur/beheerder van OLO. De wijze waarop de voorbereidingen voor de inrichting van het beheer zijn opgepakt zijn uitstekend.

Het ontbreekt nog aan de inrichting van de strategische sturing op de ontwikkeling van OLO. Het risico van het ontbreken van strategische sturing op de ontwikkeling van OLO is dat de invoering van toekomstige omgevingswetgeving wordt vertraagd, OLO niet tijdig kan worden aangepast en/of OLO zelfs onbruikbaar wordt. Er zijn op het moment van deze rapportage wel voornemens om samen met de, bij de WABO betrokken departementen, tot strategische sturing te komen maar er zijn nog geen afdoende besluiten genomen door de betrokken departementen. Inrichting van het strategisch beheer zal tijd vergen en daarom acht VKA de aanpak hiervan even urgent als de inrichting van het tactisch en operationele beheer.

VKA ondersteunt het gekozen beheermodel maar het is zaak om zo spoedig mogelijk met de bij de WABO betrokken departementen te komen tot de inrichting van het strategisch beheer en een financieel beheerkader.

De aard van OLO (vooral formulier en vragenboom) is niet te vergelijken met een dienst als DigiD of een BAG. OLO ondersteunt de voorkant van het vergunningenproces en moet mee kunnen veranderen met veranderende wet- en regelgeving. Daarom is de inrichting van het strategisch beheer van OLO zeer van belang voor het toekomstige functioneren en dient VROM dit in samenwerking met andere bij de WABO betrokken departementen direct ter hand te nemen. Het ontbreekt nog aan heldere aansluitvoorwaarden voor de gebruikersorganisaties die OLO in hun omgevingsvergunningenproces integreren. Daarnaast zijn de door OLO-beheer geboden serviceniveaus niet gedefinieerd en gecommuniceerd. Gebruikersorganisaties hun eigen serviceniveaus af kunnen stemmen met de OLO servicenivaus. Zowel heldere aansluitvoorwaarden als eenduidigheid over de geboden serviceniveaus zijn nodig om in de beheerfase conflicten te vermijden met de bedoelde gebruikersorganisaties.

Risico's informatiebeveiliging

Er is uit de projectdocumentatie- en naar aanleiding van de gesprekken onvoldoende informatie naar voren gekomen over de status van de beveiliging in de OLO infrastructuur. VROM kan op dit moment daarom nog geen zekerheid bieden aan de gebruikers over het beveiligingsniveau van OLO. Het VROM projectmanagement heeft wel afspraken gemaakt over het uitvoeren van een beveiligingsaudit door de Rijksauditedienst en het door een derde partij uit laten voeren van een zogenaamde Code review op de ontwikkelde software. Ten tijde van de analyse was de scope van de beveiligingsonderzoeken nog niet bekend. Daarnaast zijn de uitkomsten van deze beoordelingen van het beveiligingsniveau van OLO zijn nog niet beschikbaar. Het is dus ook onbekend of er nog additionele maatregelen genomen moeten worden die tot mogelijk uitstel van implementatie zullen moeten leiden. Het bovensstaande is beperkt tot hetgeen onder de verantwoordelijkheid van VROM tot stand komt. De beveiligingssituatie bij gemeenten en provincies na implementatie van OLO is geen onderwerp van onderzoek geweest.

A Bijlage: Totaaloverzicht risico's, oorzaken, gevolgen en maatregelen

De risico's vermeld in het volgende hoofdstuk zijn ingedeeld volgens de volgende onderwerpen:

1. Voorbereiding op invoering
2. Oplevering en OLO gebruik
3. Werking en beheer
4. Informatiebeveiliging

Uit de afgenomen interviews en bestudering van beschikbare documentatie, hebben wij risico voor het succesvol en tijdig afronden van het project afgeleid. Bij ieder van die risico's is aangegeven welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen, wat de mogelijke gevolgen (impact) zijn en hoe hoog wij het risico inschatten .

In de volgende tabellen worden alle geconstateerde risico's weergegeven.

Verklaring van de risicowaardering:

Hoog:

- Ongeacht de reeds genomen maatregelen om oorzaken van het risico weg te nemen zal het optreden van het risico een succesvolle afronding van het project en overdracht naar de beheerorganisatie per januari 2010 zeer ernstig bemoeilijken of onmogelijk maken.

Midden:

- Er zijn reeds maatregelen genomen die de kans op het optreden van het risico hebben verminderd. Er moeten echter nog een aantal maatregelen worden gedefinieerd en/of worden gerealiseerd oorzaken van het risico in voldoende mate weg te nemen. Wanneer het risico optreedt zal dit het succesvol afronden van het project kunnen bemoeilijken.

Risico	Hoog Midden Laag	Oorzaak	Mogelijk gevolg	Maatregel
Vorbereiding op invoering				
1.	H	<p>Per september zijn iets minder dan 10% van de gemeenten nog niet aangesloten en/of in de fase van 'inregelen'.</p> <p>Onduidelijke communicatie over wat OLO biedt aan functionaliteit, Gemeenten zijn onvoldoende op de hoogte van wat er van ze verwacht wordt.</p> <p>Gemeenten hebben geen gelegenheid om OLO (incl., formulier en vragenboom te testen)</p> <p>Gemeenten hebben geen plan om ook zonder OLO het aanvraag proces te laten verlopen.</p> <p>Gemeenten blijven wachten op afronding van de besluitvorming.</p> <p>Gemeenten wachten op de volledige oplevering van OLO.</p> <p>Gemeenten hebben lokale regelgeving niet of onvoldoende tijdig in OLO verwerkt.</p>	<p>Bevoegd gezag haalt de wettelijke termijnen niet.</p> <p>Kritische partijen wentelen de verantwoordelijkheid voor het niet halen van de termijnen publiekelijk af op VROM.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Herhaalde communicatie door VROM richting gemeenten over functionaliteit en verwachtingen. VNG ondersteunt deze communicatie. 2. VNG attendeert gemeenten op de noodzaak van een goede en tijdige voorbereiding. 3. IPO stimuleert provincies om gemeenten binnen hun bevoegdheidsgebied te betrekken en te communiceren over o.a. voortgang en ketentests. 4. VROM, provincies en (de 'eigen') gemeenten ontwikkelen een plan B voor informatie-uitwisseling zonder OLO 5. VROM zet Kennisplein beter in met 'activerende informatie'. Het huidige kennisplein is te vol en schept geen 'sense of urgency' en biedt bijvoorbeeld onvoldoende direct

Risico	Hoog Midden Laag	Oorzaak	Mogelijk gevolg	Maatregel
				beschikbare actualiteit. 6. Verplaats de WABO invoeringsdatum naar minimaal 3 maanden na afronding besluitvorming.
2.	ML	Alle provincies zitten in de fase van 'inregelen'. Te geringe afstemming met gemeenten binnen het verantwoordelijkheidsgebied. Provincies hebben geen plan om ook zonder OLO het aanvraagproces te laten verlopen.	Bevoegd gezag haalt de wettelijke termijnen niet. Kritische partijen wentelen de schuld daarvan publiekelijk af op VROM.	1. VROM, provincies en (de 'eigen') gemeenten ontwikkelen een plan B voor informatie-uitwisseling zonder OLO 2. VROM versterkt het gezamenlijk optrekken van gemeenten en provincies in de periode tot invoering WABO.
3.	H	Meer dan 50% van de milieudiensten en adviesorganisaties zijn niet aangesloten en/of nog niet in de fase van 'inregelen'. Adviesorganisatie worden nog onvoldoende in de provinciale en gemeentelijke implementaties betrokken.	Bevoegd gezag haalt de wettelijke termijnen niet.	1. VROM communiceert bij herhaling rechtstreeks met adviesorganisaties over de noodzaak van aansluiten en voorbereiden van het OLO-gebruik. 2. VROM stimuleert adviesorganisaties om aan te haken bij lopende implementaties. 3. IPO en VNG stimuleren hun achterbannen om advies-organisaties te betrekken bij de implementaties.

Risico	Hoog Midden Laag	Oorzaak	Mogelijk gevolg	Maatregel	
Oplevering en OLO gebruik					
4.		H	<p>De releaseplanning is uitermate strak; er is geen ruimte meer voor uitloop. De releaseplanning wordt niet gehaald door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - programmeerfouten - te laat opleveren van code - mislukken van een release - teveel fouten in het formulier - vragenboom werkt niet. <p>Procestesten door provincies/gemeenten brengen grote onvolkomenheden aan het licht.</p> <p>Slechts de beperkte OLO aansluitvariant wordt opgeleverd. Dit wordt door Gemeenten met een hoger ambitieniveau gepercipieerd als 'onvolledig'.</p>	<p>Mislukken implementatie van OLO wordt door kritische partijen publiek uitgespeeld ten koste van VROM.</p> <p>Gemeenten worden beperkt in hun mogelijkheden voor kwaliteitverbetering</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. VROM bestuurt de bouw van OLO zeer strak en actief: Voortzetten Bouwstuurgroep en strakke sturing op releaseplanning. 2. VROM gaat na of de leverancier de kwaliteit van de code voldoende heeft getest voorafgaande aan de acceptatie. 3. IPO/VNG haalt de test van de vragenboom zo veel mogelijk naar voren. 4. VROM stelt een plan B op i.s.m. IPO/VNG met veel aandacht voor communicatie naar gebruikers van OLO. 5. VROM stelt een plan op voor doorontwikkeling van OLO in 2010 en communiceert helder over het tijdpad van de op te leveren functionaliteiten.
5.		M	<p>Aankomende procestesten blijken onvoldoende realistisch. Proces met OLO is niet in 'life'-situatie</p>	<p>OLO met onvolkomenheden in productie waardoor implementatie mislukt of</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoeren van onafhankelijke check door derden van de testplannen IPO/gemeenten

Risico		Hoog Midden Laag	Oorzaak	Mogelijk gevolg	Maatregel
	licht.		getest.	ernstige fouten later tijdens het gebruik optreden.. Mislukken implementatie van de OLO wordt door kritische partijen publiek uitgespeeld ten koste van VROM.	2. VROM stelt een 'crisis'-communicatieplan op voor het geval dat het operationaliseren OLO niet of onvoldoende lukt. 3. VROM stelt een plan B op i.s.m. IPO/VNG met veel aandacht voor communicatie naar gebruikers van OLO.
6.	Geïrriteerde en ontevreden OLO gebruikers.	M	Niet optimale werking van OLO vanuit gebruikersoptiek door combinatie van: - Het doen van een online aanvraag kost enige tijd (minimaal twee uur). - Trage werking van OLO. - Interoperabiliteits-issues met MS Explorer 6 leidt tot systeeminstabiliteit. - DigiD verbreekt verbinding na ongeveer 15 minuten inactiviteit.	Aanvragende partijen gaan opnieuw de papieren kanalen gebruiken. Kritische partijen spelen dit publiek uit ten koste van VROM.	1. VROM onderzoekt de oorzaak trage werking bijvoorbeeld met uitvoeren van een 'code review'. Zoek oplossingen voor overige issues. 2. VROM communiceert voor invoeringsdatum WABO naar gebruikersorganisaties over tekortkomingen en de planning van oplossingen
7.	Beveiliging van OLO blijkt na de voorgenomen testen en audits onvoldoende om in productie te gaan (zie ook informatiebeveiliging).	H	Het huidige beveiligingsniveau van OLO is onvoldoende zeker (zie informatiebeveiliging) OLO projectmanagement heeft afspraken gemaakt over het testen van de code, uitvoeren van een stesstest en het uitvoeren van een audit door de	Het nemen van de noodzakelijke herstelmaatregelen kost tijd en doorkruist de strakke releaseplanning. Of: OLO gaat in productie met	1. Uitstellen van het in productie nemen indien kwetsbaarheden onaanvaardbaar blijken te zijn. 2. Extra inspanningen om de belangrijkste kwetsbaarheden in OLO weg te nemen voor het in productie nemen.

Risico		Hoog Midden Laag	Oorzaak	Mogelijk gevolg	Maatregel
			Rijksauditedienst. Beide onderzoeken brengen mogelijk ook onaanvaardbare beveiligingsrisico's aan het licht.	de bekende kwetsbaarheden.	3. In productie gaan met OLO na <i>formele</i> acceptatie van (nog bestaande) beveiligingsrisico's
Werking en Beheer					
8.	In gebruiksfase worden operationele incidenten onvoldoende opgevolgd en opgelost.	ML	Operationeel en tactische beheer is onvoldoende en niet tijdig ingericht. Het ontbreekt aan eenduidige 'Aansluitvoorwaarde' en gedefinieerde kwaliteitsniveaus voor OLO. Duur van – en oorzaak van discontinuïteiten en incidenten worden door gebruikers en de OLO-beheerder verschillend geïnterpreteerd.	Discontinuïteiten in de operationele werking OLO worden gepercipieerd als 'mislukken' van de implementatie. Kritische partijen spelen dit publiek uit ten koste van VROM. Gebruikers kunnen hun eigen serviceniveaus niet laten aansluiten op het OLO serviceniveau.	1. VROM intensiveert de inrichting van het beheer conform het vastgestelde beheermodel voor operationeel en tactisch beheer. 2. VROM komt heldere aansluitvoorwaarden overeen met gebruikersorganisaties en definieert eenduidige kwaliteitsniveaus voor OLO.
9.	OLO is niet onderhoudbaar en wordt daardoor na implementatie in toenemende mate onbruikbaar.	H	Strategisch beheer is niet tijdig ingericht. WABO betrokken departementen zien OLO onvoldoende als ondersteunend middel van de 'voorkant' van het omgevingsvergunningenproces.	Vertraging in wet- en regelgeving in de WABO betrokken departementen. (OLO is een 'voorkant' systeem en moet snel mee kunnen bewegen met de veranderingen in de	1. VROM draagt nog voor de invoeringsdatum zorg voor betrokkenheid van bij de WABO betrokken departementen door instelling van een beslisgroep met voldoende bevoegdheden. 2. VROM brengt deze board nog voor

Risico		Hoog Midden Laag	Oorzaak	Mogelijk gevolg	Maatregel
			<p>Financieel beheerkader is niet of niet tijdig vastgesteld.</p> <p>De bestuurlijke en politieke aandacht verslapt na (een succesvolle) invoering van de WABO.</p>	<p>relevante wet- en regelgeving, OLO is daarmee niet te vergelijken met een registratiesysteem als BAG).</p>	<p>de invoeringsdatum in positie. Laat bijv. deze board beslissen over het prioriteitenplan voor 2010.</p> <p>3. VROM draagt met betrokken departementen z.s.m. zorg voor een financieel kader voor onderhoud en ontwikkeling van OLO..</p>
Informatiebeveiliging					
10.	<p>Informatie van burgers en bedrijven worden opzettelijk publiek gemaakt of gewijzigd.</p>	M	<p>Het is niet zeker (en nog niet onderzocht) of er voldoende technische beveiligingsmaatregelen zijn genomen. Beveiligingsmanagement is niet of niet tijdig onderdeel gemaakt van de beheerregie (is wel voorzien). Onvoldoende afspraken met toeleveranciers over beveiligingsmanagement en maatregelen.</p>	<p>Overtreding van WBP door provincies en gemeenten.</p> <p>Kwetsbaarheden worden door inbrekers geëxploiteerd.</p> <p>Beveiligingsincidenten worden niet of niet tijdig herkend.</p> <p>Er wordt niet of niet adequaat gereageerd op beveiligingsincidenten.</p> <p>Bij beveiligingsincidenten kan onvoldoende worden achterhaald welke maatregel gefaald heeft.</p>	<p>1. VROM inventariseert, beoordeelt en documenteert al genomen beveiligingsmaatregelen.</p> <p>2. VROM richt het securitymanagement rond OLO in als onderdeel van het beheer.</p> <p>3. VROM laat een onafhankelijke beveiligingsaudit uitvoeren ruim voorafgaande aan het Life gaan van OLO.</p> <p>4. VROM laat een onafhankelijke code review uitvoeren op minimaal de bekende kwetsbaarheden in de codering en programmeerfouten.</p>

Risico		Hoog Midden Laag	Oorzaak	Mogelijk gevolg	Maatregel
				Kritische partijen wentelen de schuld hiervan publiekelijk af op VROM.	
11.	Onbevoegden kunnen de gegevens in OLO inzien.	M	<p>Het is niet zeker (en onderzocht) of er voldoende technische beveiligingsmaatregelen zijn genomen. Beveiligingsmanagement is niet of niet tijdig onderdeel gemaakt van de beheerregie (is wel voorzien). Onvoldoende afspraken met toeleveranciers over beveiligingsmanagement en maatregelen.</p> <p>Code van de OLO modules onvoldoende op kwetsbaarheden getest.</p> <p>Onvoldoende adequaat gebruikersbeheer door aangeslotenen op OLO.</p>	<p>Overtreding van WBP door provincies en gemeenten.</p> <p>Kwetsbaarheden worden door 'inbrekers' geëxploiteerd.</p> <p>Beveiligingsincidenten worden niet of niet tijdig herkend.</p> <p>Er wordt niet of niet adequaat gereageerd op beveiligingsincidenten.</p> <p>Bij beveiligingsincidenten kan onvoldoende worden achterhaald welke maatregel gefaald heeft.</p> <p>Kritische partijen wentelen de schuld hiervan publiekelijk af op VROM.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. VROM inventariseert, beoordeelt en documenteert al genomen beveiligingsmaatregelen. 2. VROM richt het securitymanagement rond OLO in als onderdeel van het beheer. 3. VROM laat een onafhankelijke beveiligingsaudit uitvoeren ruim voorafgaande aan het Life gaan van OLO. 4. VROM laat een onafhankelijke code review uitvoeren op minimaal de bekende kwetsbaarheden in de codering en programmeerfouten. 5. VROM geeft expliciete aandacht aan de consequenties van falend gebruikersbeheer in de opleiding van beheerders.